herpy

ŻÓŁWIE LĄDOWE I WODNE

Bell's Hinge-back Tortoise

Kinixys belliana

Kinixys belliana to średniej wielkości afrykański żółw lądowy o wydłużonym pancerzu i ruchomym zawiasie w tylnej części, który pozwala zamknąć pancerz nad tylnymi kończynami i ogonem. Pancerz ma 15-22 cm długości. Gatunek żyje na sawannie z wyraźną porą deszczową i porą suchą, wymaga stabilnego ciepła i pewnej wilgotności oraz łatwo się stresuje. Świeżo importowane zwierzęta często są silnie zarobaczone.

Rodzina: Testudinidae Dawna nazwa: *Cinixys belliana; Kinixys schoensis*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**15-22 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**30-50 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Sawanna**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**160 × 80 × 40 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**28-32 °C**
Miejsce wygrzewania	**32-35 °C**
Temperatura w nocy	**22-24 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady, owoce, rośliny i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-6 jaj**
Zniesienia w roku	**1-2**
Inkubacja	**105-200 dni** przy 28-31 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Niepoddany ocenie (NE)**

O gatunku

Kinixys belliana to średniej wielkości, lekko wydłużony żółw lądowy o słabo wysklepionym, gładkim i zaokrąglonym pancerzu grzbietowym (karapaksie). Pancerz jest jasnobrązowy do żółtawego, z ciemnym, promienistym wzorem na każdej tarczce, który z wiekiem może się zacierać. Cechą charakterystyczną rodzaju jest zawias nad tylną częścią ciała: u dorosłych zwierząt między czwartą a piątą tarczką brzeżną znajduje się szerokie pasmo elastycznej tkanki łącznej, dzięki czemu tylną część pancerza można opuścić nad tylnymi kończynami i ogonem. U młodych zawias nie jest jeszcze wykształcony. Większość zwierząt ma pięć pazurów na przednich kończynach. Samiec ma wklęsły plastron.

Wszystkie wymiary w tekście to długość pancerza. Dorosłe zwierzęta mierzą 15-22 cm.

Gatunek został opisany przez Johna Edwarda Graya w 1831 roku i nazwany na cześć angielskiego zoologa Thomasa Bella. Dawniej uważano go za szeroko rozprzestrzeniony gatunek z kilkoma podgatunkami. Obecnie *Kinixys spekii*, *Kinixys lobatsiana*, *Kinixys natalensis*, *Kinixys zombensis* i *Kinixys nogueyi* uznaje się za odrębne gatunki, a zasięg *K. belliana* ogranicza się do Afryki Środkowej i Wschodniej. Duża część starszej wiedzy o hodowli dotyczy tej szerszej grupy.

Występowanie i środowisko

Kinixys belliana występuje w Afryce Środkowej i Wschodniej: w Angoli, Demokratycznej Republice Konga, Republice Środkowoafrykańskiej, Burundi, Rwandzie, Ugandzie, Kenii, północnej Tanzanii, Malawi, Sudanie Południowym, Sudanie, Etiopii, Erytrei i Somalii. Miejsce typowe jest nieznane.

Starsze doniesienia z Afryki Zachodniej i południowej Afryki dotyczą dziś innych gatunków. Gatunek jest zagrożony odłowem na handel i w celach spożywczych, rosnącą populacją ludzi oraz pożarami wzniecanymi przez człowieka.

> **Naturalny zasięg:** Angola, Burundi, Republika Środkowoafrykańska, Demokratyczna Republika Konga, Erytrea, Etiopia, Kenia, Rwanda, Somalia, Sudan Południowy, Sudan, Uganda, Tanzania i Malawi.

ŚRODOWISKO

Gatunek zamieszkuje sawanny tropikalne i subtropikalne: równiny i tereny trawiaste z rozproszonymi drzewami oraz wyraźną porą deszczową i suchą, ale nie pustynie, półpustynie ani typowe lasy. Zwierzęta o wysokim pancerzu żyją zwykle na otwartej sawannie, a te o bardziej płaskim pancerzu w terenie skalistym. Lata są gorące i deszczowe, a zimy łagodne i suche.

Zwierzęta są aktywne przed deszczem i w trakcie opadów, a nieaktywne, gdy jest sucho. W najsuchszej części roku zapadają w estywację, ale nie hibernują. Gody i składanie jaj przypadają na porę deszczową. Gatunek jest wszystkożerny i zjada owady, krocionogi, ślimaki, martwe żaby i kijanki, zioła, korzenie, owoce oraz grzyby.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Pewnej wiedzy o hodowli *Kinixys belliana* jest niewiele, ponieważ duża część starszych informacji pochodzi z czasów, gdy kilka gatunków traktowano jako jeden. Zalecenia opierają się na klimacie sawanny i na rodzaju jako całości; wartości zapożyczone lub szacunkowe są oznaczone w poszczególnych sekcjach.

Żółwie z rodzaju *Kinixys* łatwo się stresują i mają wysokie wymagania co do temperatury, natężenia światła i wilgotności. Trudno je też obsługiwać i leczyć. Nie jest to więc gatunek dla początkujących, a zwierzęta odłowione z natury wymagają planu odrobaczania od pierwszego dnia.

Terrarium musi zapewniać powierzchnię: 8 długości pancerza na długość i 4 na szerokość, czyli 160 × 80 cm dla zwierzęcia mierzącego 20 cm, oraz co najmniej 40 cm wysokości. Mniejsza przestrzeń bywa często z powodzeniem stosowana, ale ogólne zalecenie to 8 × 4 długości pancerza. Użyj zamkniętego terrarium, aby utrzymać wilgotność. Podłoże to 10-15 cm wilgotnej mieszanki torfu, ściółki z kory i ziemi, w której zwierzę może się zakopać i ukryć. Urządź kilka kryjówek na obu końcach, dodaj liście i rośliny, wilgotną kryjówkę z mchem oraz dużą, płytką miskę do picia i kąpieli. Zasłoń dolną część szyby od przodu nieprzezroczystym pasem. W klimacie umiarkowanym zwierzę może przebywać na zewnątrz tylko w najcieplejsze letnie dni.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

TEMPERATURA

Zwierzę trzeba trzymać w cieple. W dzień powinno być 28-32 °C, a w miejscu wygrzewania 32-35 °C, mierzone na podłożu. Temperatura nocna nie jest udokumentowana dla gatunku; 22-24 °C odpowiada klimatowi tropikalnemu. Temperatura miejsca wygrzewania jest zapożyczona od pokrewnych żółwi lądowych. Stosuj promiennik ciepła lub lampy halogenowe z termostatem oraz chłodniejszy koniec, do którego zwierzę może się wycofać.

Gatunek nie hibernuje. Pora sucha w naturze to estywacja i nie należy jej odtwarzać w terrarium.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Jako gatunek sawannowy *K. belliana* ma mniejsze wymagania co do wilgotności niż gatunki leśne *Kinixys homeana* i *Kinixys erosa*, ale lubi wilgoć i trzeba ją regularnie zraszać. Wilgotność powietrza nie jest udokumentowana; 60-80 % z wilgotną kryjówką to wartość szacunkowa. Kąp zwierzę w letniej wodzie co najmniej dwa razy w tygodniu i zapewnij dużą miskę z czystą wodą do picia i kąpieli. Wymieniaj wodę codziennie, bo łatwo pojawiają się w niej glony.

Młode szybko się odwadniają i potrzebują wyższej wilgotności niż dorosłe. Opuchnięte, zamknięte oczy i ospałość to oznaki odwodnienia i powinny skłonić do zwiększenia wilgotności i kąpieli.

OŚWIETLENIE I UVB

K. belliana jest aktywna w dzień, ale najczęściej wychodzi wcześnie rano i późnym popołudniem, gdy światło jest słabe. Najlepsze jest światło słoneczne, ale w pomieszczeniu oświetlenie UVB jest konieczne: indeks UV 2,0-3,0 w miejscu wygrzewania (strefa Fergusona 2). Strefa jest szacunkowa, nie zmierzona dla gatunku. Gatunek stresuje się w ostrym świetle, dlatego ważne są rośliny i kryjówki, w których zwierzę może schować się przed światłem. Oświetlenie zmienia się z porami roku, około 12 godzin dziennie. Szkło i pleksi zatrzymują UVB.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

K. belliana jest wszystkożerna, a młode są niemal wyłącznie mięsożerne. Dieta to mniej więcej w połowie pokarm roślinny i w połowie zwierzęcy: zioła takie jak mniszek, babka i koniczyna, warzywa takie jak sałata, cukinia i marchew, miękkie owoce takie jak melon, banan i pomidor oraz grzyby. Pokarm zwierzęcy to ślimaki, dżdżownice, świerszcze, karaczany i mączniki, a od czasu do czasu odrobina jajka lub małe kawałki gotowanej ryby.

Czerwone i pomarańczowe owoce są przyjmowane szczególnie chętnie i można ich używać, by skłonić chore zwierzęta do jedzenia. Karm na płaskiej misce lub kamieniu. Posypuj pokarm suplementem wapniowo-witaminowym i zostaw na wierzchu kość sepii.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest płochliwy i po niepokojeniu chowa się w pancerzu lub zakopuje. Najbardziej aktywny jest wcześnie rano i późnym popołudniem. Zawias i wąska szczelina między karapaksem a plastronem utrudniają obsługę i badanie zwierzęcia. Podnoś je od spodu obiema rękami i bierz do ręki jak najrzadziej.

Zwierzęta można trzymać pojedynczo lub w małej grupie, przy dużej przestrzeni i wielu kryjówkach. Na trzeciego i czwartego żółwia dodaje się co najmniej 10 % powierzchni dna. Nie łącz tego gatunku z innymi żółwiami, ponieważ pasożyty się przenoszą.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samiec ma wklęsły plastron, a samica płaski. Wiek i wielkość w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla gatunku, a płeć młodych zwierząt trudno rozpoznać. Długość życia również nie jest udokumentowana; wartość w ramce to szacunek na podstawie innych średniej wielkości żółwi lądowych.

GODY I KOPULACJA

Gody przypadają na porę deszczową; w południowej części dawnego zasięgu rodzaju trwają od listopada do lutego. Samiec goni samicę i ją kryje. Zapewnij samicy wiele kryjówek i możliwość ucieczki przed samcem, a jeśli samica odnosi obrażenia, rozdziel zwierzęta. Dalsze szczegóły dotyczące godów nie są udokumentowane dla gatunku.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Jaja są składane w porze deszczowej. Samica składa 1-6 jaj w jednym zniesieniu i do dwóch zniesień w roku. Dane pochodzą z czasów, gdy kilka gatunków traktowano jako jeden. Zapewnij samicy skrzynię z głęboką, luźną i wilgotną ziemią, w której może wykopać gniazdo.

INKUBACJA

Czas i temperatura inkubacji nie są udokumentowane dla gatunku. Wartości 28-31 °C i 105-200 dni w ramce są zapożyczone od *Chelonoidis carbonarius* i stanowią jedynie punkt wyjścia. W naturze wyklucie następuje w wilgotnych warunkach. Umieść jaja w inkubatorze na wilgotnym wermikulicie i nie obracaj ich.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są niemal wyłącznie mięsożerne i nie mają zawiasu. Szybko się odwadniają i wymagają wysokiej wilgotności powietrza, wilgotnej kryjówki, ciepła i UVB. Podawaj codziennie małe ślimaki, dżdżownice i owady wraz z odrobiną zieleniny. Dalsze dane dotyczące odchowu nie są udokumentowane dla gatunku.

Zdrowie i częste błędy

Świeżo importowane zwierzęta są często w złym stanie. Rodzaj *Kinixys* łatwo się stresuje i ma wysokie wymagania co do temperatury, światła i wilgotności. Najczęstsze problemy to wychudzenie i duża liczba pasożytów jelitowych, zarówno robaków, jak i pierwotniaków. Objawy to luźny kał ze śluzem, a czasem z krwią, niestrawiony pokarm, brak apetytu, utrata masy ciała, odwodnienie i ospałość. Nieleczone może to prowadzić do zapalenia jelit i posocznicy.

- Pierwszym krokiem jest wyrównanie gospodarki wodnej za pomocą długich kąpieli w letniej, płytkiej wodzie. Bada się próbki kału, a lekarz weterynarii leczy zgodnie z wynikiem.
- Niektóre pasożyty mogą zarażać inne gady i ludzi, dlatego higiena i dezynfekcja są niezbędne. Obserwuj nowe zwierzęta uważnie przez co najmniej 12 miesięcy, kontrolując masę ciała, nawodnienie i kał.
- Odwodnienie: szczególnie u młodych.
- Infekcja dróg oddechowych: wyciek z nosa i świszczący oddech przy zbyt niskiej temperaturze i zbyt suchym powietrzu.

Skontaktuj się z lekarzem weterynarii doświadczonym w leczeniu gadów, jeśli zwierzę nie je, traci na wadze lub ma luźny kał. Nowe zwierzę musi przejść kwarantannę, zanim trafi do innych żółwi.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.